

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

Заклад вищої освіти	Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка
Освітня програма	49450 Середня освіта (Польська мова і література, українська мова і література)
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	014 Середня освіта

Цей експертний висновок складений за результатами розгляду галузевою експертною радою (ГЕР) акредитаційної справи. Розгляд справи ГЕР є частиною акредитаційної процедури Національного агентства і здійснюється на основі поданих закладом відомостей про самооцінювання освітньої програми, а також звіту експертної групи про результати акредитаційної експертизи.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ГЕР - галузева експертна рада

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

02.05.2025 р.

Справа № 0646/АС-25

Галузева експертна рада Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти з галузі знань 01 "Освіта" у складі:

Островська Катерина Олексіївна – головуючий,

Андрощук Ігор Петрович,

Гавриленко Тетяна Леонідівна,

Захаров Олексій Олексійович,

Коренева Інна Миколаївна,

Попович Анжеліка Станіславівна,

Рябовол Лілія Тарасівна,

Скляренко Олеся Богданівна,

за участі запрошених осіб:

Свистун Ніна Олександрівна – гарант ОП,

розглянула на своєму засіданні матеріали акредитаційної справи щодо акредитації освітньої програми:

Назва ЗВО	Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка
Назва ВСП ЗВО	<i>не застосовується</i>
ID освітньої програми в ЄДЕБО	49450
Назва ОП	Середня освіта (Польська мова і література, українська мова і література)
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	014 Середня освіта
Спеціалізація (за наявності)	014.028 Польська мова і література
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

За результатами розгляду акредитаційної справи галузева експертна рада

РЕКОМЕНДУЄ

ухвалити рішення про умовну (відкладену) акредитацію.

За – 8, Проти – 0

1. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку ГЕР

☒ підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, або для призначення повторної акредитаційної експертизи, відсутні

☐ наявні підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

☐ наявні підстави для призначення повторної акредитаційної експертизи

2. Аналіз

У цьому розділі ГЕР надає оцінку відповідності освітньої програми, базуючись на змісті звіту експертної групи та інших матеріалах акредитаційної справи.

Заповнення полів «Аналізу» є обов'язковим, якщо ГЕР змінює рівень відповідності за критерієм, визначений експертною групою, або підтверджує рівень відповідності А, Е чи F. У цих випадках необхідно заповнити обґрунтування не менше як за одним підкритерієм у межах відповідного критерію

Критерій 1. Проєктування освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Аналіз

1 Освітня програма дає можливість досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти. За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти програмні результати навчання затверджуються закладом вищої освіти і мають відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня

ЕГ стверджує, що «зміст ОПП демонструє неповну можливість досягнення заявлених у ній результатів навчання, зокрема в контексті вивчення української мови та літератури, зарубіжної літератури та проведення наукових досліджень». На думку ЕГ, «кількість кредитів, відведена на здобуття знань з української мови (12 кр.) і літератури (8 кр.), із зарубіжної літератури (8 кр.) є недостатньою для опанування ФК 4, 5, 8 та ПРН 3, 5, 9, 10, 11, 17». Складниками предметної підготовки з української мови в ОПП є не лише наскрізний ОК Сучасна українська літературна мова (ОК 2.15-2.19, 1-8 семестри) в обсязі 15 кред. (ЕГ зазначає про 12 кред.), а й підготовчий лінгвістичний ОК2.3 Вступ до мовознавства в обсязі 3 кред., 1 семестр (Тема 2. Структура та функції мови; Тема 4. Звуки мови, їх вивчення і класифікація; Тема 5. Фонетичні процеси; Тема 8. Лексика і фразеологія; Тема 9. Граматика тощо), історично-лінгвістичний ОК 2.5 Старослов'янська мова (3 кред., 2 семестр), завершально-узагальнювальний лінгвістичний ОК2.4 Загальне мовознавство в обсязі 3 кред., 8 семестр (Теми: Мова як теоретична форма існування та системно-структурне утворення; Комунікація як модус мови; Лінгвістичний психологізм; Основні питання психолінгвістики; Основні питання когнітивної лінгвістики; Основні питання інтерлінгвістики тощо). Перераховані ОК є складниками класичної підготовки з української мови (українського мовознавства) в ЗВО упродовж тривалого періоду. Отож предметна підготовка з української мови на ОП становить 24 кред. До предметної підготовки з української літератури уналежнюємо такі ОК: ОК2.13 Українська література 8 кред. (3-4 семестри), підготовчий літературознавчий ОК2.6 Вступ до літературознавства в обсязі 3 кред., 1 семестр (Тема 2. Художній твір. Цілісність літературного твору і принципи його аналізу; Тема 4. Літературний образ; Тема 7. Мова художнього твору тощо), узагальнювальний літературознавчий ОК2.7 Теорія літератури в обсязі 3 кред., 8 семестр. Отож предметна підготовка з української літератури на ОП становить 14 кред. Предметна підготовка із зарубіжної літератури становить на ОП 16 кред.: ОК 2.12 Польська література (8 кред., 5-6 семестри) і ОК2.14 Зарубіжна література (8 кред., 3-4 семестри). Отже, на ОП забезпечується досягнення ПРН 3, 5, 9, 10, 11, 17 через здійснення предметної підготовки з української мови та літератури і зарубіжної літератури. Водночас ГЕР звертає увагу ЗВО на необхідність врівноваження предметної підготовки за предметними спеціальностями 014.02 Середня освіта (Мова та зарубіжна література (із зазначенням мови)) і 014.01 Середня освіта (Українська мова і література). Збільшити кредитний обсяг підготовки з української мови, української літератури та зарубіжної літератури рекомендувала і ЕГ. У відповіді на висновок ЕГ ЗВО не обґрунтував свою думку й позицію стосовно кредитного обсягу, відведеного на різні види підготовки на ОП.

2. Зміст освітньої програми враховує вимоги відповідних професійних стандартів (за наявності). Освітні програми, що передбачають присвоєння професійних кваліфікацій, мають забезпечувати виконання вимог відповідних професійних стандартів

Продовження 1.1 ЗВО у межах своєї автономії має право самостійно визначати ОК, складники ОП. Тому щодо рекомендації ЕГ стосовно відсутності в змісті ОП базового ОК дослідницького спрямування зазначимо, що ЗВО може інтегрувати питання, пов'язані з проведенням наукових досліджень, в інші ОК. Так, у змістовому наповненні ОК2.1 Педагогіка наявні такі теми, як «Методи педагогічного дослідження, їх класифікація. Кількісний і якісний аналіз результатів дослідження. Оформлення результатів дослідження»; ОК2.3 Вступ до мовознавства – «Основні методи дослідження мови» (у темі 1). Однак, зважаючи на наявність на ОП двох курсових робіт із польської мови/літератури та української мови/літератури, ГЕР підтримує рекомендацію ЕГ про введення в ОП базового ОК дослідницького спрямування. 1.2 ГЕР не погоджується з міркуваннями ЕГ про те, що назва ОП повинна відображати професійні кваліфікації, що присвоюються. Відповідно до листа МОН України №1/5549-25 "Про назви освітніх програм" від 21.03.2025 р. «Назви освітніх програм у межах інших спеціальностей встановлюються закладами вищої освіти. Ці

назви можуть містити назви або фрагменти галузей знань та спеціальностей, в межах яких реалізуються освітні програми, ключові слова предметної області спеціальності (спеціалізації, предметної спеціальності) або міждисциплінарної предметної області, професійних кваліфікацій у разі їх присвоєння, або мати іншу назву, яка за змістом відповідає предметній області спеціальності (спеціалізації, предметної спеціальності) або міждисциплінарної предметної області і не суперечить Закону України «Про вищу освіту». В ОП (на титульному аркуші, у листі погодження та в профілі ОП) зазначено предметну спеціальність 014.02 Середня освіта (Мова та зарубіжна література (із зазначенням мови)), спеціалізацію 014.028 Польська мова та зарубіжна література, додаткову предметну спеціальність 014.01 Середня освіта (Українська мова і література), що узгоджується з наказом МОН України №260 «Про затвердження Переліку предметних спеціальностей спеціальності 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями)» <...> від 04.03.2024 р. Отож ЗВО діє в нормативно-правовому полі. У розділі ОП «Придатність до працевлаштування» зазначено кваліфікацію 2331 Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти, яка не відповідає предметній області спеціальності 014 Середня освіта та не узгоджується з ОК ОП.

3. Освітня програма має чітко сформульовану мету, яка відповідає місії та стратегії закладу вищої освіти

не застосовується

4. Мета освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням потреб заінтересованих сторін

не застосовується

5. Мета освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку науки, спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм

ГЕР вважає, що відповідно до Закону України «Про вищу освіту» ЗВО у межах автономії може самостійно визначати способи і потребу представлення інформації щодо порівняльного аналізу ОПП, що акредитується, з іншими аналогічними ОП. Немає нормативного документу згідно з яким ЗВО зобов'язаний укладати порівняльну таблицю такого змісту й оприлюднювати її на сайті ЗВО. У процесі оновлення ОП варто врахувати зміни до Закону України «Про вищу освіту» від 23.04.2024 р. (набрали чинності 16.08.2024 р.) та узгодити опис ОП із п.1 ст. 9.1 «Освітні програми»: зазначити «форми здобуття освіти за цією ОП та розрахункові строки виконання ОП за кожною з них». Також взяти до уваги наказ МОН України №842 «Про внесення змін до деяких стандартів вищої освіти» від 13.06.2024 р., зокрема щодо введення в ОП ЗК «Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недобросовісності» та відповідного РН.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень Е

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень Е

Аналіз

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо обсягу освітніх програм для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності)

ГЕР підтримує позицію ЕГ: «Викликає питання виділення кредитів на ОК Іноземна мова у фахових комунікаціях (ОП 2024 р.) (3 кредити), адже цей ОК забезпечує вивчення англійської мови. В ОП є вже ОК1.3 Іноземна мова (6 кредитів) з вивчення англійської мови». ЗВО у відповіді на висновок ЕГ не пояснив свою позицію.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявленої мети та програмних результатів навчання. Зміст освітньої програми забезпечує формування загальнокультурних та громадянських компетентностей, досягнення програмних результатів навчання, що передбачають готовність здобувача самостійно здійснювати аналіз та визначати закономірності суспільних процесів

ГЕР підтримує рекомендацію ЕГ стосовно потреби доопрацювання ЗВО «Матрицю забезпечення ПРН відповідними компонентами ОП». ОП чітко структурована, у ній дотримано принципи послідовності й наступності. ОК Педагогіка (2 семестр) і Психологія (3 семестр) вивчаються перед методиками навчання (Методика навчання української мови, Методика навчання дисциплін літературознавчого циклу, Методика навчання польської мови і літератури), які студенти опановують у 6 семестрі. Доцільним вважаємо планування на ОП виробничої педагогічної практики у 7 семестрі.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностей, якщо освітня програма є міждисциплінарною)

На ОП здійснюється психолого-педагогічна підготовка в обсязі 13 кред., методична підготовка з лінгвістичних і літературознавчих дисциплін - 21 кред.; лінгвістична (64 кред.), зокрема з польської мови - 40 кред., української мови - 24 кред.; літературознавча (30 кред.), зокрема, з української літератури - 14 кред., із зарубіжної - 16 кред. (докладніше за конкретними дисциплінами/видами підготовки описано в підкритерії 1.1). Погоджуємося з ЕГ стосовно потреби виділення більшої кількості кредитів на вивчення української літератури та, на думку ГЕР, на літературознавчу підготовку загалом. Абсолютно аргументовано ЕГ стверджує про невідповідність тематики кваліфікаційних робіт предметній області спеціальності 014 Середня освіта (суттєвий недолік 2.3.2 за «Переліком суттєвих недоліків» - тематика, об'єкт, предмет та завдання у хоча б одній кваліфікаційній роботі не відповідають предметній області спеціальності). ЕГ констатує: «із 8 (восьми) затверджених тем кваліфікаційних робіт на 2024-2025 н. р., денної форми здобуття вищої освіти, 4 теми є філологічними». Цілком слушно ЕГ стверджує, що кваліфікаційні роботи «не розкривають рівня сформованих педагогічних компетентностей здобувачів, що суперечить заявленій меті, цілі, основному фокусу ОП та інтегральній компетентності». Аналіз ГЕР тематики кваліфікаційних робіт, поданих на сайті ЗВО (<https://salo.li/F620211>) засвідчив, що з 25 поданих тем лише 9 тем із методики навчання польської мови. На запит ЕГ ЗВО подав дві кваліфікаційні роботи, які відповідають спеціальності 035 Філологія («Компаративний аналіз ергонімів м. Ченстохови та Тернополя», «Фразеологія в романі «Соляріс» Станіслава Лема: семантико-функційний аспект»). У меті та завданнях поданих на запит робіт не віддзеркалено методичні/педагогічні аспекти. У роботах немає методичного розділу. Однак незрозумілою є відповідь ЗВО на проєкт висновку ГЕР, у якій ЗВО стверджує, що кваліфікаційні роботи мають передбачати методичний складник (протокол №3 кафедри української мови і словистика від 10.10.2024 р.). До того ж ЗВО говорить про те, що «не пізніше, ніж за один місяць до захисту, тема кваліфікаційної роботи може уточнюватися або змінюватися...». ЗВО говорить, що 14.04.2025 р. (протокол №11) відкритою тематикою робіт та подає приклади 4 тем, одна з яких не відповідає предметній області спеціальності 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями): «Методи та прийоми моделювання ономастичного простору роману Марека Краєвського «Еринія». У трьох інших темах незрозуміло, про який рівень вивчення (у яких класах ЗЗСО/ у ЗВО тощо) йдеться у темах: «Лінгвістичні та лінгводидактичні аспекти вивчення ергонімів (на матеріалі міста Люблін)», «Вивчення власних назв і особливостей їх перекладу (на матеріалі ергонімів м. Тернополя та м. Кракова)», «Порівняльний аспект вивчення морфології української та польської мов (за результатами роботи в міжнародних літніх мовних таборах)».

4. Структура і зміст освітньої програми передбачають можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в обсязі, передбаченому законодавством

Продовження 2.3 У відповіді на проєкт висновку ГЕР ЗВО стверджує, що в роботах, поданих на запит ЕГ, наявний методичний складник і зазначає конкретні сторінки, однак на зазначених сторінках методичних аспектів немає. У репозитарії ЗВО (<http://catalog.library.tnpu.edu.ua:8080/library/DocSearchResult>) наявні 11 бакалаврських робіт із ОП, що акредитується. У жодному з описів бакалаврських робіт і в списку ключових слів немає будь-якої вказівки на методичні аспекти. У відповіді ЗВО на висновок ЕГ зазначено, що «кваліфікаційні роботи випускників 2025 р. є методичного спрямування («Новітні технології вивчення польської мови в контексті сучасних освітніх орієнтирів», «Дидактичний потенціал інноваційних методів у процесі вивчення фразеологічних одиниць польської мови», «Використання ігрових технологій у навчанні польської мови в ЗЗСО», «Інтерактивні методи викладання польської мови у ЗЗСО: вплив на мотивацію та ефективність навчання», «Формування мовної компетентності на уроках польської мови», «Інноваційні методи вивчення лексики на уроках польської мови»), за незначним винятком – комплексними, у яких передбачено розділ з методики, що забезпечує формування інтегральної компетентності, а також внесено корективи в назви робіт з урахуванням методичної складової». Однак тематика, подана ЗВО на запит ЕГ суперечить твердженням ЗВО. Отож погоджуємося з рекомендаціями ЕГ «потрібно уточнити вимоги щодо підготовки кваліфікаційних робіт, їх тематики, пропонувати здобувачам ОП тематику кваліфікаційних робіт, пов'язану з широким галузевим контекстом спеціальності (предметною областю) наприклад, теми з методики викладання, дидактики, педагогічних інновацій вчителя-мовника, впровадження різних тем дослідження у освітньо-виховний процес школи тощо. Це дозволить більш ефективно досягати цілей та ПР ОП».

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дає можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності

На ОП наявні такі види практик: ОК3.1 Навчальна практика (3 кред.) та ОК3.2 Виробнича педагогічна практика (12 кред.). На ОП існує низка практик в межах ОК, зокрема комп'ютерна (1,5 кред.), пропедевтична (6,5 кред., у межах ОК 2.1, ОК 2.20, ОК 2.21, ОК 2.22), навчальна педагогічна (7 кред., у межах ОК 2.20, 2.21, 2.22). Ці практики здобувачі проходять без відриву від навчальних занять. ЕГ у аналізі підкритерію 4.1 рекомендує ЗВО «у наступній редакції ОПП ввести різні типи практик як окремі ОК з відривом і без відриву від виробництва загальною кількістю 30 кред.». Однак ЗВО має право в межах автономії вирізняти практики як окремі ОК або як змістові модулі навчальних дисциплін. Питання безвідривних практик є складниками силабусів відповідних ОК (окрім ОК2.1 Педагогіка та ОК 1.5 Цифрові технології у професійній діяльності). ГЕР звертає увагу ЗВО на потребу чіткого окреслення в силабусах/робочих програмах відповідних ОК кредитних обсягів безвідривних практик, завдань, обсягів звітної документації здобувачів вищої освіти. Щодо рекомендації ЕГ «додати компонент підготовки до роботи в класах з інклюзивними учнями», то ЗВО у відповіді на висновок ЕГ зазначив, що цей компонент «представлено в ОК 2.1 і відображено в змістовому модулі 2 (теми 21-24) робочої програми «Педагогіка». ГЕР підтверджує це, адже в силабусі ОК Педагогіка наявний змістовий модуль 4. Основи інклюзивної освіти (теми 22-26).

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок

не застосовується

7. Обсяг окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає законодавству, фактичному навантаженню здобувачів, та програмним результатам навчання

не застосовується

8. Структура освітньої програми, освітні компоненти забезпечують практикоорієнтованість освітньої програми або узгоджені із завданнями та особливостями дуальної форми здобуття освіти (у разі реалізації цієї форми на освітній програмі)

не застосовується

9. Освітня програма забезпечує набуття здобувачами вищої освіти компетентностей, направлених на досягнення глобальних цілей сталого розвитку до 2030 року, проголошених резолюцією Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй від 25 вересня 2015 року № 70/1, визначених Указом Президента України від 30 вересня 2019 року № 722

не застосовується

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Аналіз

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою укладені відповідно до Умов (Порядку) прийому на навчання для здобуття вищої освіти є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному вебсайті закладу вищої освіти

не застосовується

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують її особливості

не застосовується

3. Заклад вищої освіти у межах освітньої програми здійснює визнання програмних результатів навчання та кваліфікацій, здобутих на інших освітніх програмах (зокрема під час академічної мобільності). Таке визнання здійснюється відповідно до чітких і зрозумілих правил, що не суперечать національному законодавству та міжнародним актам, є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються. Процедура та прийняті рішення про визнання належним чином документуються відповідно до законодавства

не застосовується

4. Заклад вищої освіти у межах освітньої програми здійснює визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти. Таке визнання здійснюється відповідно до чітких і зрозумілих правил, що не суперечать законодавству, є доступними для всіх учасників освітнього процесу

не застосовується

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Аналіз

1. Освітній процес відповідає вимогам законодавства. Методи, засоби та технології навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі мети та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи

Не погоджуємося з твердженням ЕГ, що «Теорет. ОК 1.1, 1.2, 1.4, 1.6, 2.1-2.14 передбачають лекції та практ. заняття, які варто було би замінити на семінари, які б передбачали обговорення наук. проблеми. ОК 2.15-2.19 з вивчення суч. укр. мови, крім практ. занять, передбачають також лекції» та «Однак потребують доопрацювання види занять в ОК 1.1, 1.2,

1.4, 1.6, 2.1-2.19». По-перше, у межах автономії відповідно до п.2 частини другої статті 32 Закону України «Про вищу освіту» ЗВО має право «самостійно визначати <...> види навчальних занять». По-друге, ГЕР вважає, що лише ОК 1.1 Історія України та національної культури, ОК 1.2 Філософія можуть передбачати семінарські заняття. Усі інші ОК, перераховані ЕГ, передбачають вироблення практичних умінь і навичок, тому проведення практичних занять є цілком логічним. До того ж, наприклад ОК 2.1 Педагогіка, може передбачати й проведення лабораторних занять. Не підтримуємо ЕГ стосовно такого твердження: «Варто було би відокремити теорет. (лексикологію, морфологію і т.д.) і практ. аспекти вивчення укр. мови з належними видами занять», оскільки традиційно підготовка у ЗВО із іноземної мови та української мови відрізняються. Якщо класичне вивчення іноземної мови передбачає поділ на Практичний курс іноземної мови та Теоретичний курс іноземної мови, то основний наскрізний курс української мови на спеціальних філологічних спеціальностях/спеціалізаціях має назву «Сучасна українська літературна мова» є комплексним щодо теоретичних і практичних аспектах і не передбачає поділу, аналогічного до іноземної мови. Це віддзеркалено в класичних і сучасних підручниках/навчальних посібниках із сучасної української літературної мови (наприклад, Караман С.О., Караман О.В., Плющ М.Я. Сучасна українська літературна мова; Сучасна українська літературна мова / за ред. А.П.Грищенка; Сучасна українська літературна мова: Лексикологія. Фонетика / А.К.Мойсієнко, О.В.Бас-Кононенко, В.В.Бондаренко та ін.; Сучасна українська літературна мова: Морфологія. Синтаксис / А.К.Мойсієнко, І.М.Арібжанова, В.В.Коломийцева та ін. тощо) і реалізовано в ОП, що акредитується (ОК 2.15-2.19). Необґрунтованим вважаємо твердження ЕГ про «недоцільність обраних форм проведення занять: <...> лекційні заняття, замість практичних, у межах ОК 2.15-2.19, спрямованих на вивчення сучасної української літературної мови», адже сучасна українська літературна мова – це теоретично-практична дисципліна, яка є основою в системі підготовки вчителя української мови/філолога, і передбачає і лекційні, і практичні заняття. ЕГ висловлює думку таку думку «Зважаючи на дублювання практик, ЕГ рекомендує відокремити різні типи практик з відривом і без відриву від виробництва», однак у межах автономії ЗВО має право пропонувати практичну підготовку в межах ОК та інтегрувати завдання із різних навчальних дисциплін в одну практику.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих освітніх компонентів (у формі робочої програми навчальної дисципліни, силабусу)

Продовження 4.1 Щодо відсутності на сайті ЗВО інформації щодо опитувань учасників освітнього процесу та публікаційної активності здобувачів, то у відповідь на висновок ЕГ ЗВО подає покликання: результати опитування учасників освітнього процесу - <https://salo.li/361325f>. Щодо публікаційної активності здобувачів подано некоректне покликання на загальну сторінку. Підтримуємо ЕГ стосовно недоцільності викладання ОК 2.9 «Лексикологія сучасної польської мови» англійською мовою. 4.2 У відповіді на висновок ЕГ ЗВО подав покликання на силабуси (<https://salo.li/9082aD4>; <https://salo.li/19C16a7>) й робочі програми (<https://salo.li/33321a7>) ОП. Робочі програми впорядковано за роками. ЕГ стверджує, що «в більшості силабусів ВК (80%), оприлюднених на сайті ЗВО, не узгоджено ЗК, ФК і ПРН з чинною ОПП». У відповіді на висновок ЕГ ЗВО пояснює: «у силабусах вибіркового дисциплін зазначення ЗК, ФК, ПРН не передбачено зважаючи на можливість вільного вибору їх здобувачами у тому числі й інших ОП». Звертаємо увагу ЗВО, що навчання здобувачів вищої освіти відбувається в умовах компетентнісно-зорієнтованої парадигми, тому в силабусах/робочих програмах вибіркового ОК (ВОК) потрібно зазначати ЗК, ФК і ПРН, які визначають НПП з огляду на змістове наповнення навчальної дисципліни.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та мети освітньої програми

ГЕР підтримує рекомендацію ЕГ щодо введення до ОП «базового ОК, на кшталт, «Основи наукових досліджень...» (докладніше про ці аспекти подано в підкритерії 1.1). Щодо невідповідності тематики курсових робіт (на думку ЕГ) предметній області спеціальності 014 Середня освіта, то вважаємо, що курсова робота - це здійснення здобувачами науково-пошукової роботи або їхня підготовка до написання кваліфікаційних робіт. Курсова робота традиційно узгоджується з тематикою певного ОК/декількох, вона може бути в ОП окремим ОК або складником певного ОК, зокрема лінгвістичного або літературознавчого спрямування. Тому ГЕР не вбачає в ОК2.24 Курсова робота з польської мови/літератури та ОК2.25 Курсова робота з української мови/літератури, пов'язаних із написанням курсових робіт на ОП, виходу за межі предметної області спеціальності 014 Середня освіта. Водночас рекомендуємо ЗВО запропонувати виконувати курсові роботи з методики навчання. У відповіді на висновок ЕГ, ЗВО зазначив, що тематика курсових робіт у доступна на сайті ЗВО (<https://salo.li/9662452>).

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) систематично оновлюють зміст освітніх компонентів на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі

У силабусах окремих ОК варто оновити списки рекомендованої літератури, адже, наприклад, у силабусі ОК Фізична культура найновіше джерело в основній літературі – 2012 р., Зарубіжна література, Загальне мовознавство – 2011 р., Філософія – 2015 р. тощо. У силабусі ОК Загальне мовознавство наявні покликання на російські інформаційні ресурси (www.cognitiv.narod.ru; www.infolex.ru; www.textologia.ru; www.lincon.narod.ru; www.philology.ru).

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності за освітньою програмою та закладу вищої освіти

не застосовується

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень Е

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Аналіз

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дають можливість встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому та оприлюднюються заздалегідь

Погоджуємося з твердженням ЕГ, що «значна частка робіт мають суто філологічне спрямування («Фразеологія в романі «Соляріс» Станіслава Лема: семантико-функційний аспект»; «Ергоніми міста Люблін (Польща): структурно-функціональний аспект»; «Ономастичний простір роману Марека Краєвського “Еринії”» тощо) і не розкривають рівня сформованих педагогічних компетентностей здобувачів, що суперечить заявленій меті, цілі, основному фокусу ОП та інтегральній компетентності». Однак цей недолік ГЕР уналежнює до підкритерію 2.3 і відповідно фіксує суттєвий недолік 2.3.1 «Зміст освітньої програми не відповідає вимогам предметної області», а не суттєвий недолік 5.2.1 «За освітньою програмою не забезпечено форми атестації, визначені стандартом вищої освіти», як визначила ЕГ. Адже Стандарт вищої освіти за спеціальністю 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями) не затверджено. Докладніший аналіз щодо кваліфікаційних робіт подано в підкритерії 2.3.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності). Результати навчання підтверджуються результатами єдиного державного кваліфікаційного іспиту за спеціальностями, за якими він запроваджений

не застосовується

3. Визначено чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів (у тому числі щодо наукової складової освітньо-наукової програми, за якою здійснюється підготовка здобувачів ступеня доктора філософії), що є доступними для всіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів (зокрема охоплюють процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів), визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

ЕГ зауважує про відсутність на ОП практик «залучення до усного формату іспитів екзаменаторів не з числа викладачів відповідного курсу задля досягнення об'єктивності оцінювання». У відповіді на висновок ЕГ ЗВО доводить об'єктивність оцінювання та стверджує, що «За умови проведення практичних / лабораторних / семінарських занять іншим викладачем цього предмета, іспит приймають обидва викладачі. Іспит проводиться прозоро в присутності всієї групи».

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політику і процедури дотримання академічної доброчесності, яких послідовно дотримуються всі учасники освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через її імплементацію у культуру якості закладу вищої освіти) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності

не застосовується

Критерій 6. Людські ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Аналіз

1. Викладачі, залучені до реалізації освітньої програми, з огляду на їх кваліфікацію та/або професійний досвід спроможні забезпечити освітні компоненти, які вони реалізують у межах освітньої програми, з урахуванням вимог щодо викладачів, визначених законодавством

ЕГ звернула увагу на те, що «дисципліни полоністики викладає доволі обмежене коло НПП. Таку ситуацію можна пояснити специфікою мови, що вивчається». У відповіді на висновок ЕГ ЗВО стверджує: «Кількість викладачів-полоністів для викладання на ОП є достатньою, оскільки, окрім штатних працівників, щорічно залучаються до забезпечення освітнього процесу представники польського національного агентства з питань академічного обміну (Пйотр Пизель, Йоанна Тваруг, Сандра Трела), працевлаштовані впродовж 2021-2024 рр. в ТНПУ вчителі-практики, стейкхолдери (М.Войнова, М.Кацан)». Водночас ГЕР підтримує ЕГ стосовно рекомендації ЗВО «проводити проективну політику нарощування кадрового потенціалу полоністів для розвитку ОП».

2. Процедури конкурсного відбору викладачів є прозорими, недискримінаційними, дають можливість забезпечити потрібний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми та послідовно застосовуються

не застосовується

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців, їх організації, професіоналів-практиків та експертів галузі до реалізації освітнього процесу

не застосовується

4. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями, заохочує розвиток викладацької майстерності

не застосовується

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Аналіз

1. Навчально-методичне забезпечення освітньої програми, фінансові та матеріально-технічні ресурси (програмне забезпечення, обладнання, бібліотека, інша інфраструктура тощо) забезпечують досягнення визначених освітньою програмою мети освітньої програми та програмних результатів навчання

не застосовується

2. Заклад вищої освіти забезпечує доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, потрібних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми, відповідно до законодавства

не застосовується

3. Освітнє середовище надає можливість задовольнити потреби та інтереси здобувачів вищої освіти, які навчаються за освітньою програмою, та є безпечним для їх життя, фізичного та ментального здоров'я

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку, підтримку фізичного та ментального здоров'я здобувачів вищої освіти, які навчаються за освітньою програмою

не застосовується

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови щодо реалізації права на освіту для осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються за освітньою програмою

не застосовується

6. Наявні унормовані антикорупційні політики, процедури реагування на випадки цькування, дискримінації, сексуального домагання, інших конфліктних ситуацій, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

не застосовується

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Аналіз

1. Заклад вищої освіти послідовно здійснює визначені ним процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми

не застосовується

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через відповідні органи самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Пропозиції здобувачів вищої освіти беруться до уваги під час перегляду освітньої програми

не застосовується

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери

не застосовується

4. Наявна практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми (крім випадку проходження акредитації вперше)

не застосовується

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на результати моніторингу освітньої програми та/або освітньої діяльності з реалізації освітньої програми, зокрема здійснений через опитування заінтересованих сторін

ГЕР підтримує міркування ЕГ про «недосконалу включеність представників ВСЗАО в моніторинг ОП». Однак у відповіді на висновок ЕГ (критерій 2) ЗВО стверджує, що «Кваліфікаційні роботи випускників 2025 р. є методичного спрямування <>, за незначним винятком – комплексними, у яких передбачено розділ з методики, що забезпечує формування інтегральної компетентності, а також внесено корективи в назви робіт з урахуванням методичної складової». Отож СВЗАО ЗВО достатньо швидко зреагувала на виявлений недолік

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема зауваження та рекомендації, сформульовані під час попередніх акредитацій) беруться до уваги під час перегляду освітньої програми

не застосовується

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти формується культура якості освіти, що сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою

не застосовується

Критерій 9. Прозорість та публічність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Аналіз

1. Визначені чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

не застосовується

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному вебсайті відповідний проєкт із метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін

не застосовується

3. Заклад вищої освіти забезпечує на своєму вебсайті відкритий доступ до інформації та документів відповідно до законодавства. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному вебсайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (освітню програму у повному обсязі, навчальні плани, робочі програми навчальних дисциплін, можливості формування індивідуальної

освітньої траєкторії здобувачів вищої освіти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства

не застосовується

Критерій 10. Навчання через дослідження

Рівень відповідності (експертна група)

не застосовується

Рівень відповідності (ГЕР)

не застосовується

Аналіз

1. Зміст освітньо-наукової (освітньо-творчої) програми забезпечує повноцінну підготовку аспірантів (ад'юнктів) до розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності за відповідною спеціальністю (спеціальностями) та/або галуззю знань (галузями знань), володіння методологією наукової та педагогічної діяльності

не застосовується

2. Наукова (освітньо-творча) діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряму досліджень (творчості) наукових (творчих) керівників

не застосовується

3. Заклад вищої освіти здатний сформувавати разові спеціалізовані вчені ради (разові спеціалізовані ради з присудження ступеня доктора мистецтва) для атестації аспірантів (ад'юнктів), які навчаються на відповідній освітній програмі

не застосовується

4. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує можливості для виконання наукових досліджень (творчих проєктів) і апробації їх результатів відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквіумів, концертів, спектаклів, майстер-класів, персональних виставок, публічних виступів, надання доступу до використання лабораторій, обладнання, інформаційних та обчислювальних ресурсів тощо)

не застосовується

5. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для залучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, концерти, спектаклі, майстер-класи, персональні виставки, публічні виступи, участь у спільних дослідницьких (творчих мистецьких) проєктах тощо

не застосовується

6. Наявна практика участі наукових (творчих) керівників аспірантів (ад'юнктів) у дослідницьких (творчих мистецьких) проєктах, результати яких регулярно публікуються, презентуються та/або практично впроваджуються

не застосовується

7. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у професійній діяльності наукових (творчих) керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для унеможливлення здійснення наукового (творчого) керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності

не застосовується

3. Рекомендації з подальшого удосконалення освітньої програми

У цьому розділі на основі звіту експертної групи та висновків ГЕР резюмуються рекомендації стосовно подальшого удосконалення освітньої програми, включаючи пропозиції щодо усунення виявлених під час акредитації недоліків. Заповнення цих полів є обов'язковим у всіх випадках, коли ГЕР погодилася або визначила рівень відповідності критерію B, E чи F.

Критерій 1. Проектування освітньої програми

Гаранту і робочій групі ОП: 1. До червня 2025 р. привести у відповідність структурні елементи профілю ОП із нормативними документами освітньої галузі. 2. До початку 2025-2026 н.р. узгодити розділ ОП «Придатність до працевлаштування» із предметною областю спеціальності 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями) та з ОК, які вивчаються.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

1. Гаранту і робочій групі ОП до початку 2025-2026 н.р.: 1.1. Урівноважити лінгвістичну й літературознавчу підготовку за предметними спеціальностями 014.02 Середня освіта (Мова та зарубіжна література (із зазначенням мови)) (спеціалізація 014.028 Польська мова та зарубіжна література) і 014.01 Середня освіта (Українська мова і література). 1.2. Увести до освітньої програми ОК дослідницького спрямування або інтегрувати питання, пов'язані з проведенням наукових досліджень, в інші навчальні дисципліни ОП. 1.3. Обговорити доцільність вивчення ОК Іноземна мова у фахових комунікаціях. 1.4. Доопрацювати «Матрицю забезпечення ПРН відповідними компонентами ОП». 2. Завідувачам фахових кафедр, гаранту ОП до початку 2025-2026 н.р. увідповіднити тематику кваліфікаційних робіт із предметною областю спеціальності 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями). 3. Завідувачам фахових кафедр, науково-педагогічним працівникам до початку 2025-2026 н.р. оновити методичні рекомендації з написання кваліфікаційних робіт. 4. Завідувачам фахових кафедр, науково-педагогічним працівникам до початку 2025-2026 н.р. у силабусах/робочих програмах ОК, складниками яких є безвідривні практики, чітко окреслити кредитний обсяг безвідривних практик, завдань, обсягів звітної документації здобувачів вищої освіти.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

1. Гаранту, робочій групі ОП, науково-педагогічним працівникам продовжувати діяльність із залучення здобувачів вищої освіти до програм академічної мобільності, до здобуття неформальної/інформальної освіти та урізноманітнювати способи їхньої поінформованості.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

1. З 2025-2026 н.р. змінити мову вивчення (англійську) на ОК 2.9 «Лексикологія сучасної польської мови» на польську. 2. Науково-педагогічним працівникам до початку 2025-2026 н.р. оновити силабуси/робочі програми вибіркових ОК і доповнити їх загальними й фаховими компетентностями і результатами навчання. 3. Гаранту, робочій групі ОП обговорити питання про введення в ОП курсових робіт із методики навчання. 4. Науково-педагогічним працівникам до початку 2025-2026 н.р. оновити списки рекомендованої літератури в силабусах/робочих програмах ОК. Викладачеві ОК «Загальне мовознавство» вилучити покликання на російські інформаційні ресурси. 5. Відповідним структурним підрозділам ЗВО систематично здійснювати контроль за якістю навчально-методичного забезпечення освітнього процесу за ОП.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

1. Гаранту, робочій групі ОП до початку 2025-2026 н.р. узгодити атестацію на ОП із предметною областю предметної спеціальності 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями). 2. Уповноваженим особам/структурним підрозділам ЗВО систематично контролювати якість навчально-методичного забезпечення атестації.

Критерій 6. Людські ресурси

1. Підтримувати рівень публікаційної активності науково-педагогічних працівників через друкування наукових статей у виданнях, зареєстрованих у наукометричних базах, та фахових збірниках категорій Б і увідповіднювати в публікаціях сферу дослідження із ОК, які вони викладають. 2. Для подальшого розвитку ОП менеджменту ЗВО проводити систематичну проєктивну роботу з нарощування кадрового потенціалу НПП з полоністики.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

1. Уможливити (за наявності фінансових умов) доступ здобувачів з особливими освітніми потребами до укриття шляхом встановлення пандусів.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

1. Адміністрації ЗВО посилити ефективність системи внутрішнього забезпечення якості освіти, забезпечивши моніторинг відповідності ОП нормативно-правовим документам освітньої галузі та локальним документам ЗВО. 2. Гаранту та робочій групі ОП відстежувати зміни в освітньому законодавстві та оперативно враховувати їх для оновлення ОП та в освітній діяльності на ОП. 3. Активізувати залучення випускників до засідань робочої групи ОП, присвячених обговоренню пропозицій і зауважень, результатів анкетувань.

Критерій 9. Прозорість та публічність

1. Гаранту і робочій групі ОП, завідувачам фахових кафедр продовжувати дотримуватися інформаційної прозорості освітньої діяльності за ОП і повсякчас оновлювати відповідну інформацію на офіційному сайті ЗВО/фахових кафедр

Критерій 10. Навчання через дослідження

не застосовується

4. Додатки

Документ	Назва файла	Хеш файла
Додаток	ГЕР 01 ID 49450.pdf	Fp2qkdPDCqarYmHphfvcjGQRSPUurBZyh3dOM5vu pFE=

Шляхом підписання цього експертного висновку я підтверджую, що внесені до нього відомості про присутніх на засіданні ГЕР і результати голосування членів ГЕР є достовірними, а експертний висновок було схвалено на засіданні ГЕР так, як його викладено вище.

Документ підписаний кваліфікованим електронним підписом.

Головуючий на засіданні ГЕР

ОСТРОВСЬКА КАТЕРИНА ОЛЕКСІЇВНА